

QORTI TA' L-APPELL

**S.T.O. PRIM IMHALLEF
SILVIO CAMILLERI**

**ONOR. IMHALLEF
GIANNINO CARUANA DEMAJO**

**ONOR. IMHALLEF
NOEL CUSCHIERI**

Seduta tat-22 ta' Frar, 2013

Appell Civili Numru. 51/2006/1

Noel u Georgina konjugi Curmi

v.

Carmelo sive Charles u RoseMary konjugi Galea

Il-Qorti:

Preliminari

[1] Dan hu appell tal-atturi maghmul minn sentenza moghtija mill-Qorti tal-Magistrati [Ghawdex], fil-gurisdizzjoni superjuri taghha, sezzjoni generali, fit-23 ta' Ottubru 2009 li permezz taghha dik il-Qorti laqghet it-

talbiet tal-atturi, billi ddikjarat lill-konvenuti responsabbli ghad-danni sofferti minnhom minhabba li l-konvenut naqas mill-obbligu tieghu skont il-ftehim tat-22 ta' Marzu 1996, illikwidat id-danni fl-ammont ta' Lm500 li kienu thallsu mill-attur lill-konvenut mal-ftehim akkont tal-prezz tal-vettura Isuzu Twin Cab, u ordnat lill-konvenuti jhallsu dan l-ammont flimkien mal-imghaxijiet legali mid-data tal-ftehim sad-data tal-pagamenti effettivi.

[2] Il-mertu tal-appell jikkoncerna ftehim li kien sar bejn il-partijiet permezz ta' skrittura privata datata 22 ta' Marzu 1996 li biha l-attur obbliga ruhu li jikkonsenja vettura tat-tip Toyota Corolla tal-valur ta' circa Lm6,400 flimkien ma' mohriet lill-konvenut, li min-naha tieghu obbliga ruhu li jikkonsenja lill-attur Isuzu Twin Cab gdid bil-prezz tal-vettura li jkun jidher fuq il-Gazzetta tal-Gvern¹. Ma' dan il-ftehim l-attur hallas lill-konvenut Lm500 akkont tal-prezz tal-Isuzu.

[3] Peress li l-konvenut naqas milli jadempixxi l-obbligu tieghu skont il-ftehim, l-attur fit-2 ta' Lulju 1996 istitwixxa proceduri gudizzjarji kontra tieghu, u b'sentenza moghtija fil-15 ta' Ottubru 2002 mill-Qorti tal-Magistrati [Ghawdex] fil-gurisdizzjoni superjuri taghha, il-konvenut gie ordnat sabiex jaderixxi ruhu mat-termini tal-ftehim. Din is-sentenza giet sussegwentement konfermata minn din il-Qorti fit-2 ta' Dicembru 2005.

[4] Minkejja dan, il-konvenut baqa' inadempjenti, bir-rizultat li l-atturi pprezentaw il-proceduri odjerni fejn talbu li l-konvenuti jigu dikjarati responsabbli ghad-danni sofferti mill-atturi minhabba l-inadempjenza kontrattwali da parti tal-konvenuti, tillikwida d-danni u tordna lill-konvenuti jhallsu d-danni hekk likwidati.

[5] L-ewwel Qorti laqghet it-talbiet tal-atturi billi, filwaqt li ddikjarat il-konvenuti responsabbli ghad-danni, illikwidat dawn id-danni fl-ammont ta' Lm500 bl-imghaxijiet legali mid-data tal-ftehim sad-data tal-pagament effettiv.

¹ Mill-provi jirrizulta li l-partijiet kienu qed jipprospettaw li l-prezz ikun ta' circa Lm7,000

Is-Sentenza Appellata

[6] L-ewwel Qorti waslet ghad-decizjoni tagħha wara li ghamlet is-segweni konsiderazzjonijiet:

“Illi permezz ta' din il-kawża l-atturi qed jitolbu d-danni in segwitu għall-inadempjenza tal-konvenut li jwettaq l-obbligazzjoni minnu assunta li jipprovdi lill-attur b'vettura tat-tip Isuzu Twin Cab in kontra-kambju ma' karozza tat-tip Toyota Corolla, stmata dakinhar Lm6400, moħriet u somma oħra mhux speċifikata.² Bħala parti minn dan il-ftehim l-attur ħallas lill-konvenut depożitu ta' Lm500 akkont tal-bilanċ li kellu jsir għal dan it-tpartit.

“Bis-sentenza tagħha tal-15 ta' Ottubru 2002 fil-kawża hawn fuq imsemmija, kif konfermata mill-Qorti ta' l-Appell fit-2 ta' Diċembru 2005, il-konvenut ġie ordnat sabiex iwettaq l-obbligazzjonijiet tiegħu a tenur ta' dan il-ftehim.

“Ġara pero' illi, peress illi l-attur rrealizza li minkejja dawn is-sentenzi l-konvenut ma kienx għadu iżjed fil-possibilita' li jwettaq dawn l-obbligazzjonijiet tiegħu, għar-raġuni sempliċi li vettura tat-tip kif stipulat fl-iskrittura imsemmija ma kienitx għadha disponibbli fis-suq lokali wara li kien għadda daqstant żmien minn meta kien sar dan il-ftehim, allura fittex minflok lill-konvenut għad-danni kkaġunati lilu minħabba dan in-nuqqas.

“Mill-prospett anness ma' l-affidavit ta' l-attur tas-19 ta' Ottubru 2007,³ jidher illi dan qed jippretendi bħala danni s-somma ta' Lm9800, li hija d-differenza fil-prezz bejn van Isuzu li kieku kellu jinxtara illum, u l-valur fis-suq tat-Toyota tiegħu, kif ukoll Lm3814.33 rappreżentanti spejjeż minfuqha minnu sabiex żamm it-Toyota disponibbli għall-konvenut skond il-ftehim tat-22 ta' Marzu 1996.

“Minkejja illi l-konvenut m'għadux illum f'pożizzjoni li jwettaq il-parti tiegħu ta' l-obbligazzjoni, ma jfissirx b'daqshekk illi spiċċa eżentat minn kwalunkwe

² Ara skrittura tat-22 ta' Marzu 1996 esebita a fol. 4 tal-proċess tal-kawża: citaz. Nru. 166/1996 .

³ a fol. 38 tal-process .

responsabilita' għal dak li ġara. Huwa minnu illi issa ma jistax iżjed jikkonsenja l-lsuzu miftehma lill-attur, imma xorta waħda jrid jagħmel tajjeb għad-danni kkaġunati lill-attur minħabba dan in-nuqqas. M'hemmx dubbju illi għal dak li ġara jaħti hu. Ir-raġuni li kien qed iġib il-konvenut fil-kawża preċedenti għal dan in-nuqqas, kienet li l-importatur ma riedx jikkonsenja l-vettura miftehma direttament fuq isem l-attur, kif ippretenda l-konvenut, u dana peress illi dakinhar l-importatur kellu aġent tiegħu f'Għawdex li ma kienx il-konvenut. Dan ma kienx aċċettabbli għall-konvenut, peress li naturalment kien imbagħad ser ikollu jħallas hu l-ispejjeż involuti għat-*transfer* tal-karozza minn fuqu għal fuq l-attur, ħaġa li probabilmment ma kienx ikkalkula meta ftiehem ma' l-attur, u għalhekk baqa' jirrifjuta li jwettaq dan in-negozju. Madankollu r-riskju kien għalih meta aċċetta li jagħmel dak il-ftehim ma' l-attur, u kien appuntu għalhekk illi fil-kawża preċedenti, kif konfermata fl-Appell, ġie ordnat xorta waħda iwettaq l-obbligazzjonijiet tiegħu.

“L-attur jippretendi d-danni kif indikati fil-prospett tiegħu fuq imsemmi. Imma huwa maghruf fil-gurisprudenza illi d-danni għandhom dejjem jiġu minimiżżati kemm jista' jkun. Irriżulta mill-provi illi, għalkemm m'hemmx dubbju li l-konvenut ma wettaqx il-parti tiegħu tal-obbligazzjoni kontrattata, l-unika parti mill-obbligazzjonijiet ta' l-attur li ġiet imwettqa, kienet il-ħlas tad-depożitu ta' Lm500 li għamel lill-attur fuq l-iskrittura in kwistjoni, akkont tal-bilanċ tal-prezz li kellu jitħallas għall-vettura li ried jikkonsenja l-konvenut. Għalkemm bħala parti min-negozju tat-tpartit, l-attur kellu jikkonsenja lill-konvenut il-karozza Toyota ta' missieru u moħriet, irriżulta inkontestat illi dawn dejjem baqgħu fil-pussess tiegħu. L-attur issa jrid li jiġi kumpensat mhux biss tad-differenza fil-valur ta' din il-karozza minn meta sar il-ftehim fis-sena 1996 sa' llum, imma wkoll ta' l-ispejjeż li għamel biex żamm l-istess karozza disponibbli għall-konvenut.

“Hija pero' l-fehma ta' din il-Qorti illi jekk l-attur ried tassew jeżimi ruħu minn kwalunkwe responsabilita' lejn il-konvenut għar-rigward ta' l-obbligazzjonijiet tiegħu f'dan in-negozju, kellu joffri l-karozza u l-moħriet lill-konvenut, u

jekk dan jirrifjutahom, jiddepożitahom taħt l-awtorita' tal-Qorti, u mhux iżommmhom iggaraxxjati għand missieru. Għaladarba għażel minflok li jzomm l-oġġetti li kellu jikkonsenja lill-konvenut fil-pussess liberu tiegħu, ma seta' sofra ebda danni f'dan ir-rigward, u għall-fini tal-likwidazzjoni tad-danni m'għandu jagħmel ebda differenza l-fatt, jekk tassew huwa minnu, illi l-karozza baqgħet dejjem iggaraxxjata. Din is-sitwazzjoni hija xi ftit jew wisq analoga għal min ikun ippretenda li xtara xi oġġett mhux tal-kwalita' pattwita, u jibqa' jzomm l-istess oġġett fil-pussess tiegħu, minkejja li jkun għamel kawża biex iwaqqa' l-bejgħ. F'dawk iċ-ċirkostanzi ntqal illi:

*“Jekk kien hemm xi malafede da parti tas-soċjeta' attriċi dana ġie sanat bl-istess aġir tas-soċjeta' kjamata fi-kawża meta deċidiet illi żzomm il-merkanzija għandha. Il-Qorti tagħmel referenza għal deċiżjoni mogħtija mill-Qorti ta' l-Appell minn kawża inferjuri fl-ismijiet: Attard Brothers vs Direttur ta' l-Edukazzjoni” mogħtija fl-4 ta' Novembru 1992 fejn intqal ċar u tond illi **x-xerrej illi żamm il-merkanzija mixtrija meta kien jaf li kienet affetta minn xi difett ma setgħax jirrifjuta l-ħlas** . A skans ta' ripetizzjoni l-Qorti tagħmel referenza għall-ġurisprudenza miġbura f'din l-aħħar sentenza.*

“Fuq l-iskorta ta' dan it-tagħlim, din il-Qorti tikkonkludi illi minkejja li s-soċjeta' kjamata fil-kawża kienet f'pożizzjoni li tinduna illi l-merkanzija mibgħuta kienet skaduta ma tistax issa topponi t-talba għall-ħlas darba ddeċidiet li żzomm il-merkanzija u ma tikkawtelax id-drittijiet tagħha skond il-liġi, dan billi tiddepożita formalment il-merkanzija taħt l-awtorita' tal-Qorti u tistitwixxi azzjoni għar-riżoluzzjoni tal-bejgħ fit-termini illi tgħid il-liġi.”⁴

“Minn naħa l-oħra l-uniċi danni li rriżultaw li tassew sofra l-attur huma l-ħames mitt lira maltija (Lm500) li kien għadda lill-konvenut bħala depożitu akkont tal-bilanċ tal-prezz tal-vettura li kellha tiġi skambjata skond il-ftehim milħuq bejnu u l-konvenut. Mhux kontestat illi dawn il-flus baqgħu

⁴ Qorti ta' Ghawdex, Superjuri Civili: **G. D. Trading Company Limited v. Mario Grech et.**: 14.3.2000 .

dejjem f'idejn il-konvenut sa mit-22 ta' Marzu 1996. M'hemm l-ebda raġuni valida għaliex dawn għandhom jibqgħu għandu, issa li t-partit żgur li ma jistax jitwettaq iżjed. Għalhekk dawn għandhom jiġu ritornati lill-attur, flimkien ma' l-imgħaxijiet relattivi.”

L-Appell tal-atturi

[7] L-aggravju tal-atturi hu fis-sens li l-fatt li huma ma ddepozitawx il-vettura Toyota fir-Registru tal-Qorti, kif indikat mill-ewwel Qorti, huwa rrelevanti għall-finijiet tal-*quantum* tad-danni stante li, anke kieku stess huma ddepozitaw il-karrozza fil-Qorti “xorta wahda [l-attur] kien ser isofri d-differenza fil-prezz bejn kemm kien jiswa l-van Isuzu qabel u kemm attwalment jiswa li kieku kellu jinxtara illum.”

[8] Inolte, minkejja li l-atturi zammew il-vettura għandhom, huma xehdu li din inżammet fil-garage ta' missier l-attur tul dan iz-zmien kollu biex tigi konsenjata lill-konvenut meta dan jonora l-obbligu tiegħu, u għalhekk l-argument tal-imminimizzar tad-danni ma japplikax għal kaz odjern, tenut kont ukoll tal-fatt li l-attur zamm il-karrozza fi stat tajjeb. Anzi *“nafaq spejjez ulterjuri biex izomm tali vettura fi stat siewi tul iz-zmien kollu li l-konvenut baqa' inadempjenti.”*

[9] L-atturi jilmentaw mill-fatt li skont huma d-decizjoni tal-ewwel Qorti gabet fix-xejn is-sentenza tal-Qorti tal-Magistrati [Għawdex] tal-15 ta' Ottubru 2002, konfermata b'sentenza ta' din il-Qorti tat-2 ta' Dicembru 2005, li ordnat lill-konvenut sabiex jaderixxi mal-ftehim.

[10] Min-naha tagħhom il-konvenuti isostnu li huma baqgħu ma ottemperawx ruhhom mal-ordni mogħtija minn din il-Qorti fit-2 ta' Dicembru 2005 minhabba impossibilita` li jezegwixxu l-obbligu tagħha fit-termini tal-ftehim, stante li fi zmien li nghatat din is-sentenza fis-sena 2005 il-mudell pattwit tal-Isuzu li hu kellu jagħti lill-atturi ma kienx baqa' jigi importat f'Malta. Kien, għalhekk, minhabba cirkostanzi mhux fil-kontroll tiegħu, hu ma kienx u għadu mhux fil-pozizzjoni li jonora l-ftehim fit-termini tiegħu, izda huwa lest jikkonsenja lill-atturi vettura tal-

istess ghamla *second-hand*, liema offerta giet rifjutata mill-atturi.

Konsiderazzjonijiet tal-Qorti

[11] Illi fl-ewwel lok din il-Qorti taqbel mal-fatti kif esposti fis-sentenza appellata, izda izzid is-segwenti.

[12] Mill-provi jirrizulta li hmistax-il jum wara li sar il-ftehim, il-konvenut kien mar ghand l-attur biex jigbor il-vettura Toyota peress li skont hu kien sab il-bejgh taghha, izda l-attur irrifjuta li jaghtih il-vettura jekk hu ma jikkonsenjalux l-Isuzu gdid skont il-ftehim.⁵

[13] Jirrizulta wkoll mill-provi li, ghalkemm fid-data meta nghatat is-sentenza minn din il-Qorti f'Dicembru 2005, Isuzu godda tal-ghamla pattwita ma kienux ghadhom jigu importati f'Malta, kemm meta sar il-ftehim fit-22 ta' Marzu 1996 u kemm meta nghatat l-ewwel sentenza fil-15 ta' Ottubru 2002, dan l-impediment ma kienx jezisti, u ghalhekk ma kien hemm xejn x'jiggustifika n-nuqqas tal-konvenut li jaderixxi mal-ftehim, ghajr li ha zball fil-kalkoli tan-negozju li kien ser jaghmel bir-rizultat ta' telf finanzjarju da parti tieghu. Ghaldaqstant it-tezi ta' *nemo tenetur ad impossibilia* ma jistax ikun ta' sufragju ghall-inadempiment kontrattwali tal-konvenut, u ghar-responsabbilita` tieghu ghad-danni konsegwenzjali.

[14] Kif osservat din il-Qorti fis-sentenza tat-2 ta' Dicembru 2005 fil-kawza 166/96 fl-istess ismijiet: "*Il-verita' ghalhekk hi li l-konvenut mhux minnu li gie f'impossibilita' ta' ezekuzzjoni, imma li biex jattwa dak li ntrabat ghalih ma' l-attur appellat x'aktarx kien ifisser li jitlef mill-qliegħ li huwa kien ipprospetta ghalih.*"

[15] Illi fid-dawl tal-premess, il-vertenza in dizamina, u li hija s-sustanza tal-aggravju tal-atturi, tirrigwarda biss il-*quantum* tad-danni dovuti lilhom mill-konvenuti minhabba l-inadempjenza kontrattwali.

⁵ Attur – Fol.55

[16] L-atturi ghandhom ragun meta fl-aggravju taghhom jilmentaw mill-analogija li ghamlet l-ewwel Qorti biex waslet ghall-konkluzjoni li biex jezimu ruhhom minn kull responsabbilita` huma kellhom, l-ewwel joffru l-vettura lill-konvenuti, u fil-kaz li dawn jirrifjutawha kellhom jiddepozitawha l-Qorti, ghax il-provi juru mod iehor. Fil-fatt jirrizulta li mhux talli l-atturi ma offrewx il-vettura lill-konvenuti, izda talli irrifjutaw li jaghtuha lill-konvenut meta dan mar ghaliha ghax f'dak iz-zmien ma riedx jaghtihom l-Isuzu.

[17] Din il-Qorti tosserva li skont il-ftehim, l-obbligu tal-partijiet kien li, apparti mill-Lm500 li kienu thallsu mal-ftehim, dawn jikkonsenjau lil xulxin il-vetturi rispettivi skont il-ftehim, u fil-kaz tal-attur ukoll il-mohriet. Ghalhekk l-attur kien fid-dritt tieghu li ma jikkonsenjau it-Toyota lill-konvenut meta kien jaf li dan ma kienx ser jikkonsenjalu l-Isuzu, u ta' dan l-atturi ma jistghux jigu penalizzati.

[18] Lanqas jista' validament jigi attribwit xi tort lill-atturi ghat-trapass taz-zmien, ghax dawn meta l-konvenut kien qalilhom li ma kienx ser jaghtihom l-Isuzu, pprocedew gudizzjarjament sabiex dan jigi mgieghel li jonora l-ftehim da parti tieghu. Di fatti l-ewwel proceduri gew istitwiti fit-2 ta' Lulju 1996, circa tliet xhur wara l-ftehim.

[19] Dwar il-*quantum* tad-danni pretizi, l-atturi prezentaw prospett li jindika l-ammont ta' Lm9,800, rapprezentanti d-differenza bejn il-valur tal-Isuzu illum [Lm11,800] u l-valur tat-Toyota illum [Lm2,000], skont stimi annessi mal-affidavit tieghu u li ma gewx kontestati.

[20] Qed jippretendu wkoll l-ammont ulterjuri ta' Lm3,814.33 rapprezentanti, inkwantu ghal Lm3,080 kera ghall-uzu tal-*garage* fejn tpoggiet it-Toyota minn Marzu 1996 sa Marzu 2007, Lm450 u Lm284.33 licenzji u *insurances* imhallsa minn Lulju 1995 sa Gunju 2006 fuq l-istess vettura.

[21] Rigward l-ammont ta' Lm9,800, il-Qorti tosserva li l-istimi datati 27 Settembru 2007, prezentati mill-attur fl-

affidavit tieghu ma gewx kontestati, u din il-Qorti ma tarax li huma inverosimili b'mod li ghandha tiskartahom. Wara kollox, l-Isuzu gdid f'Marzu 1996 kien jiswa Lm7,000 circa, allura l-istima ta' Lm11,000 f'Settembru 2007 ghal karozza ta' tip ekwivalenti, hdax-il sena wara, ma tistax titqies li mhijjex ragjonevoli. Ghalhekk il-Qorti fil-komputazzjoni tad-danni ser taccetta l-istimi fuq indikati, kemm tal-Isuzu kif ukoll tat-Toyota. Dan ukoll fid-dawl tal-fatt li l-attur ilu privat mill-uzu tal-karozza tal-mudell pattwit ghal tul ta' zmien mid-data tal-ftehim u ghalhekk hu xieraq li dak li seta' tilef minhabba l-inadempjenza tal-konvenut jigi pacut mal-awment fil-valur tal-vettura.

[22] Illi fir-rigward il-Qorti tosserva li ma tistax taqbel mal-ewwel Qorti li l-attur ma sofriex danni, hlief ghas-somma ta' Lm500, ghax, filwaqt li f'Marzu 1996 l-attur ftiehem mal-konvenut li jakkwista minghandu Isuzu gdid li f'dak izmien kien jiswa circa Lm7,000, liema prezz kien ser ihallsu billi jpartu mat-Toyota tieghu stmata Lm6,400, u allura d-differenza li kien ser ihallas fi flus kienet zghira, illum, minhabba l-inadempjenza kontrattwali tal-konvenut, l-attur irid johrog Lm1,100 biex jakkwista Isuzu gdid, nieqes kemm tiswa t-Toyota – u dan skont kalkoli maghmula f'Settembru 2007 li huma l-ahhar stimi li jezistu fl-atti.

[23] Id-danni huma s-somma ta' Lm9,800 li hi d-differenza fi flus li ser ikollu jhallas l-attur biex jakkwista dak li l-konvenut kien marbut fil-ftehim li jaghtih. Ma' dan l-ammont hemm inkluz is-somma ta' Lm500 li l-attur kien hallas lill-konvenut akkont tal-prezz.

[24] Rigward l-ammont ta' Lm3,814.33 il-Qorti tosserva li ma ngabux provi sodisfacenti li l-attur fil-fatt kien hallas dan l-ammont sabiex ihalli l-vettura fil-*garage* ta' missieru, u l-probabbilita` hi li dan ma kienx izommlu flus. Ghalhekk dan l-ammont mhux dovut.

[25] Rigward il-hlas tal-licenzji u l-*insurances* fuq il-vettura Toyota, il-Qorti tosserva din il-vettura ghada fil-pussess tal-attur u ser tibqa' fil-pussess tieghu, u ghalhekk ma tarax kif l-ammonti ta' Lm450 u Lm284.33

Kopja Informali ta' Sentenza

jistghu legalment jigu kkunsidrati fil-komputazzjoni tad-danni.

[26] Ghaldaqstant l-aggravju tal-appellanti huwa parzjalment gustifikat u qed jigi milqugh limitament ghall-ammont ta' €22,834 [Lm9,800].

Decide

Ghal dawn il-motivi tilqa' l-appell, billi tirrevoka dik il-parti fejn illikwidat id-danni fl-ammont ta' Lm500 u ordnat lill-konvenuti jhallsu din is-somma, u minflok, tillikwida d-danni fl-ammont ta' tnejn u ghoxrin elf, tmien mija erbgħa u tletin ewro [€22,834] u tordna lill-konvenuti jhallsu lill-atturi din is-somma flimkien mal-imghaxijiet legali mid-data tas-sentenza sad-data tal-pagament effettiv; tikkonferma l-bqija tas-sentenza.

Spejjez tal-ewwel istanza jibqghu kif decizi mill-ewwel Qorti, filwaqt li dawk tal-appell odjern ghandhom jigu sopportati mill-konvenut.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----